

Het Vlaamse kwalificatieraamwerk

Internationaal seminarie

30 november 2009

Rita Dunon

Inhoud

- Doelstellingen
- Raamwerk
- Niveaudescriptoren
- Kwalificaties
- Ontwikkelproces
- Ervaringen
- Uitdagingen

Doelstellingen

- Overkoepelende classificatie van kwalificaties → één referentiekader voor kwalificaties verworven door opleidingen of door een procedure van EVC in verschillende maatschappelijke sectoren: onderwijs, arbeidsmarkt, vrijwilligerswerk, socio-culturele sector, enz.
- Helderheid in kwalificaties en hun onderlinge verhoudingen
- Betere communicatie tussen actoren onderwijsverstrekkers, publieke opleidingsverstrekkers, vormingverstrekkers en beroepsleven door een gemeenschappelijke taal
- Koppeling maken met Europese ontwikkelingen

Kwalificatieraamwerk

VKS		NiveaudeSCRIPTOR (elementen)	EQF
8			8
7			7
6			6
5			5
4			4
3			3
2			2
1			1

Niveaudescriptoren

- Bepalen de karakteristieken van een kwalificatie op een bepaald niveau
  - Aan de hand van 5 descriptorelementen: kennis, vaardigheden, context, autonomie en verantwoordelijkheid
  - Samen lezen
- Gebruiken bij het beschrijven en inschalen van kwalificaties!

Niveaurescriptoren

VKS-niveau	Niveaurescriptorelementen	
	Kennis Vaardigheden	Context Autonomie Verantwoordelijkheid
VKS 1	<ul style="list-style-type: none"> - materialen, beknopte, eenduidige informatie, eenvoudige, concrete basisbegrippen en -regels uit een deel van een specifiek domein herkennen - één of meer van de volgende vaardigheden aanwenden: <ul style="list-style-type: none"> - cognitieve: informatie uit het geheugen oproepen, herinneren en toepassen - motorische: automatismen gebruiken en praktische handelingen nabootsen - repetitieve en herkenbare handelingen uitvoeren in routinetaken 	<ul style="list-style-type: none"> - handelen in een stabiele, vertrouwde, enkelvoudige en goed gestructureerde context, waarin de tijdsdruk van gering belang is - handelen met niet-delicate objecten - onder rechtstreekse leiding functioneren - blijk geven van persoonlijke doeltreffendheid

Oplopend in complexiteit

VKS 1	<ul style="list-style-type: none"> - beknopte, eenduidige informatie, eenvoudige, concrete basisbegrippen en regels uit een deel van een specifiek domein herkennen - informatie uit het geheugen oproepen, herinneren en toepassen - automatismen gebruiken en praktische handelingen nabootsen - repetitieve en herkenbare handelingen uitvoeren in routinetaken	<ul style="list-style-type: none"> - handelen in een stabiele, vertrouwde, enkelvoudige en goed gestructureerde context, waarin de tijdsdruk van gering belang is - handelen met niet-delicate objecten - onder rechtstreekse leiding functioneren - blijk geven van persoonlijke doeltreffendheid
VKS 2	<ul style="list-style-type: none"> - informatie, concrete begrippen en standaardprocedures uit een specifiek domein begrijpen - informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen - een geselecteerd aantal standaardprocedures bij het uitvoeren van taken toepassen; voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen	<ul style="list-style-type: none"> - handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, enkelvoudige, vertrouwde contexten - handelen met delicate, passieve objecten - onder begeleiding functioneren met beperkte autonomie - beperkte uitvoerende verantwoordelijkheid opnemen voor eigen werk

Niveaudescriptor voor niveau 5

- Beschrijft de karakteristieken voor kwalificaties van niveau 5
- Kwalificaties van niveau 5 die via het onderwijs worden verworven behoren tot het hoger onderwijs nl. het hoger beroepsonderwijs HBO₅ (associate degree)

NiveaudeSCRIPTORen voor niveaus 6,7 en 8

- Rekening gehouden met de niveaudeSCRIPTORen van het structuurdecreet Hoger Onderwijs en met de EQF deSCRIPTORen.
- Samenhang tussen de deSCRIPTORen van het Vlaamse en het Europese raamwerk voor het hoger onderwijs en de deSCRIPTORen van het Vlaamse en Europese raamwerk voor levenslang leren.
- De formuleringen van de niveaudeSCRIPTORen uit de verschillende raamwerken zijn inwisselbaar.

Kenmerken kwalificatieraamwerk

- Geïntegreerd raamwerk = één raamwerk
  - Beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties op alle niveaus
  - Onderwijskwalificaties hoger onderwijs meegenomen
- Raamwerk dat aansluit bij EQF
- Niveaudecriptoren voor de verschillende niveaus zijn voldoende verschillend van elkaar (discriminerend)
  - om een niveau aan kwalificaties toe te kennen
  - om kwalificaties te beschrijven
- Niveaudecriptoren bepalen aan de hand van de descriptorelementen wat moet vervat zitten in de competenties van een kwalificatie

Wat is een kwalificatie?

- *Afgerond en ingeschaald geheel van competenties*
  - *Competenties*: geheel van kennis, vaardigheden, context, autonomie en verantwoordelijkheid
  - *Afgerond*: relevant voor het uitoefenen van een beroep of maatschappelijke rol, om opleidingen aan te vatten of voor maatschappelijke participatie
  - *Ingeschaald*: een plaats in de kwalificatiestructuur, gekoppeld aan een niveau van het kwalificatieraamwerk

Hoe komen erkende kwalificaties tot stand?

- Drie aspecten:
  - Beschrijven van de leerresultaten of competenties
  - Niveaubepaling (inschalen)
  - Erkennen door de Vlaamse Regering en registratie
- Verschillende procedures
  - Beroepskwalificaties (1 tot en met 8)
  - Onderwijskwalificaties
    - Kwalificaties van niveau 6, 7 en 8
    - Kwalificaties van niveau 1 tot 5

Overzicht soorten kwalificaties

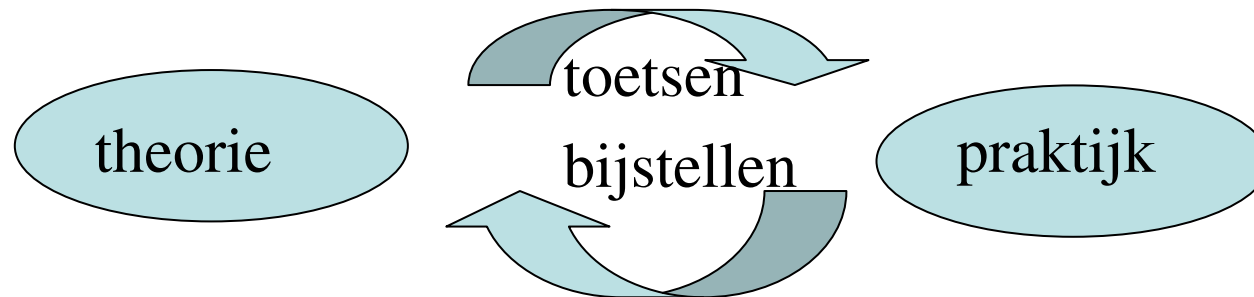
Kwalificatieniveau	Beroepskwalificaties	Onderwijskwalificaties
8	X	Doctor
7	X	Master
6	X	Bachelor
5	X	Graduaat
4	X	X
3	X	X
2	X	X
1	X	X

Onderwijskwalificaties: 1 - 5

Samenstelling	Kwalificatieniveau
Eindtermen lager onderwijs	1
Eindtermen voor de basiseducatie	2
Eindtermen tweede graad BSO + beroepskwalificatie(s)	2
Eindtermen 2 ^{de} leerjaar derde graad BSO + beroepskwalificatie(s)	3
Eindtermen + specifieke eindtermen derde graad ASO	4
Eindtermen derde graad TSO + beroepskwalificatie(s) of specifieke eindtermen derde graad TSO	4
Eindtermen derde graad KSO + beroepskwalificatie(s) of specifieke eindtermen derde graad KSO	4
Eindtermen derde graad BSO (zevende jaar) + beroepskwalificatie(s)	4
Eindtermen aanvullende algemene vorming voor het volwassenenonderwijs + beroepskwalificatie(s)	4
Beroepskwalificatie(s)	4 en 5

Ontwikkelpoces

- Kenmerken
  - Combinatie van conceptueel denken en oefenen

- Proces met een groot aantal betrokkenen
- Complex proces
- Boeiend en uitdagend proces

Wat realiseren?

- Doelstellingen uitklaren
- Begrippen afbakenen en definiëren
- Raamwerk ontwerpen
- Procedures uitwerken voor het beschrijven en inschalen van kwalificaties
- Toepassingen verduidelijken

Aandachtpunten:

- Bestaand materiaal gebruiken
- Lopende ontwikkelingen meenemen

Wat realiseren?

- Decretale verankering (wetgevend kader) voorzien
- Oefenprojecten opzetten
- Europese ontwikkelingen opvolgen: Bologna, Kopenhagen, EQF, ECVET, enz.
- Communicatie voorzien
- Permanente structuur voorzien die zal instaan voor de invulling en het bijhouden van de kwalificatiestructuur
- Kwalificatiedatabank ontwerpen

Wie is betrokken?

- Interdepartementale werking onder de coördinatie van het departement Onderwijs & Vorming in samenwerking met het departement Werk & Sociale Economie en het departement Cultuur & Jeugd & Sport georganiseerd in een projectstructuur
- Onderwijs-, opleidings- en vormingspartners en de sociale partners (werkgevers & werknemers) via de adviesorganen van de betrokken beleidsdomeinen: VLOR, VLIR, VLHORA, SERV, SARC
- Studenten HO en de scholierenkoepel en van het beleidsdomein bestuurszaken via afzonderlijk uitgebrachte adviezen
- Onderwijs-, opleidings- en vormingspartners en de sociale partners (werkgevers & werknemers) via de oefenprojecten voor het beschrijven en inschalen van kwalificaties in het raamwerk.

Vier fasen

- Projectstructuur voorzien voor het ontwikkelen van het raamwerk en de procedures
- Opstellen van een discussienota, opzetten van oefenprojecten m.b.t het gebruik van het raamwerk voor het beschrijven en inschalen van kwalificaties en opstarten ontwikkeling van een prototype kwalificatiedatabank
  - Infodag voor alle betrokken partners
  - Eerste adviesronde
- Decreet en memorie van toelichting (conceptnota) uitwerken en bijkomende oefenprojecten opzetten m.b.t toekennen van een niveau aan kwalificaties
  - Informatieronde voor: SERV, VLOR, VLIR, VLHORA, NVAO, Cultuur, Sport en Jeugd, Onderwijskoepels, Syntra Vlaanderen, Welzijnsorganisaties, ...
- Parlementaire procedure doorlopen en permanente structuur uittekenen
  - Tweede adviesronde
  - Vier infonamiddagen voor alle partners en afzonderlijke infosessies

- 2005 (2de helft)

- 2005 – 2006

- 2007 – 2008

- 2008 - 2009

EQF consultatie & advies

ECVET consultatie & advies

Ervaringen

- Al doende leren
- Stap voor stap werken
- Maar ook soms gewoon een volgende stap durven zetten, ook al is alles nog niet duidelijk
- Leren omgaan met verschillende visies tussen partners over de rol die kan worden gespeeld en over inhoud en aanpak
- Toelichting en herhaling zijn nodig om de klik te maken naar kwalificaties en kwalificatieniveaus

Uitdagingen

- Koppeling VKS aan EQF
- VKS als instrument voor opleidingen
- VKS als instrument voor geïntegreerd EVC – beleid
- Koppeling van kwalificatiebewijzen aan erkende kwalificaties
- VKS en kwaliteitssystemen
- Vormgeven aan Agentschap voor Kwaliteit in Onderwijs en Vorming (AKOV)